

Förslag till
Budget 2025
Plan 2026-2027

2024-08-26

Folkviljan

Inledning

Förslag till Budget för 2025 med plan för 2026 och 2027 har tagits fram av det politiska partiet Folkviljan.

Orust har under de senaste 25 åren haft en befolkningsmängd på 15 000 invånare, utan någon betydande tillväxt. Med en åldrande befolkning står kommunen inför en potentiell demografisk kris, där färre produktiva medborgare tvingas försörja fler, vilket kan leda till en försämrad ekonomi och behov av nedskärningar. Det är därför avgörande för Orust att prioritera befolkningstillväxten.

Vidare behöver kommunhuset se sig själva som en serviceinrättning för våra invånare där kommunen ska sträva efter att göra livet enkelt för privatpersoner och företag, snarare än tvärtom. Att försvåra livet med kostsam byråkrati. Sunt förnuft ska styra i högre utsträckning samt att kommunen ska satsa på att hela Orust ska leva och frodas och inte bara tätorterna.

Politiska prioriteringar

Nedan sammanfattas de politiska prioriteringar som skiljer vårt förslag från majoritetens.

Folkviljan har identifierat två nyckelgrupper som kan bidra till att Orust återigen upplever meningsfull tillväxt samt förbättrade ekonomiska och sociala förutsättningar. För att uppnå detta krävs dock en kraftfull insats för att vända utvecklingen. Ett effektivt sätt att locka fler att bosätta sig på Orust är att sänka skatten till nivåer under Göteborgs kommun.

Under sommarmånaderna tredubblas antalet personer som använder kommunens tjänster, och det finns cirka 6 200 fritidshus på Orust. Detta innebär att betydligt fler använder Orusts kommunala tjänster än vad som faktiskt är skrivna och betalar skatt i kommunen. Genom att sänka skatten kan vi attrahera fler att folkbokföra sig här. Många bor redan större delen av tiden på Orust, och en förbättrad privatekonomi tack vare lägre skatter skulle vara en effektiv drivkraft för många hushåll att officiellt skriva sig här.

En annan nyckelgrupp som kan bidra till tillväxten på Orust är den snabbt växande gruppen distansarbetare. Digitaliseringens framfart har lett till en deurbaniseringstrend, där många söker sig till landsbygden för att bosätta sig i natursköna miljöer med prisvärda bostäder. Orust erbjuder inte bara detta, utan även trygghet och bra skolor. Sänkt skatt skulle vara en stark motivation för många potentiella nya invånare, särskilt de med välbetalda arbeten som kan utföras på distans.

Majoriteten har redan tagit steg i rätt riktning genom att sänka skatten, men Folkviljan vill se en mer aggressiv sänkningstakt. Detta skulle göra det möjligt för Orust att attrahera fler människor från Göteborg att skriva sig här, samt att locka fler distansarbetare att flytta till kommunen.

Sektor ledning och verksamhetsstöd

- Automatisera och effektivisera processer för att minska beroendet av kostsamma konsulter och optimera resursanvändningen inom organisationen.
- Utveckla en omfattande digitaliseringsstrategi som utnyttjar AI-teknologi för att rationalisera administrativa uppgifter, vilket möjliggör färre byråkratiska tjänster per invånare utan att kompromissa med servicekvaliteten.

Sektor lärande

- Ökad lärartäthet, mindre klasser från förskola och hela vägen upp i åldrarna. Detta ska möjliggöra ökad andel elever med gymnasiebehörighet.
- Ökat stöd till kulturskolan samt satsning på att återuppta västkustseglingar i minst tredygns etapper för 7:e-klassares utbildning i teamwork.
- Ökat stöd för vidare satsningar på närodlad ekologisk mat i skolan.
- Bättre skoltrafik där vi även bör samordna med våra friskolor.
- Öka lärarnas tid för elever och lektionsförberedelser genom att förenkla och digitalisera dokumentations- och administrativa processer.

- Implementera moderna utbildningsteknologier som stödjer undervisningen och minskar den administrativa bördan, vilket leder till en mer engagerande och effektiv lärandemiljö.

Sektor omsorg

- Förbättra kvalitetstiden med patienter och brukare genom att automatisera och effektivisera dokumentationsprocesser inom hemtjänsten och vården.
- Använd AI-baserade verktyg som tal-till-text-applikationer för snabbare och mer exakt dokumentation, vilket frigör tid för personalen att fokusera på direkt vård och omsorg.

Sektor samhällsutveckling

- Minska kostnader genom att begränsa användningen av externa konsulter och istället satsa på interna kompetensutvecklingsprogram inom digitalisering och AI.
- Effektivisera planerings- och utvecklingsprocesser genom att integrera smarta teknologier som stödjer dataanalys, beslutsfattande och hållbar samhällsplanering.

Dessa åtgärder syftar till att förbättra effektiviteten och kvaliteten inom olika sektorer av Orust kommun genom strategisk användning av digitalisering och AI-teknologi. Genom att optimera arbetsprocesser och resurshantering kan kommunen erbjuda bättre tjänster till invånarna samtidigt som kostnaderna kan reduceras. Ett första steg kan vara att utforska möjligheten att ansluta till AI Sweden där Orust kommun skulle kunna ha ett samarbete med Tjörns kommun som redan är delaktig i utvecklingen av en digital assistent för offentlig sektor.

Mål för verksamheten

Folkviljan vill se Orust kommun jobba mot följande långsiktiga mål:

- Högst livskvalitet/livsglädje i Sverige (högst andel lyckliga)
 - Lägst andel olyckliga/psykisk ohälsa
 - Lägst andel sjukskrivna
 - Lägst andel fattiga (andel relativ fattigdom Orust 2011 var 11% och 12% år 2021, Öckerö lägst i Sverige med 5% år 2021)
- Högst medellivslängd i Sverige
- Bäst skolor i Sverige
- Lägst skatt i Sverige
 - Mer kortsiktigt: den kommun med Sveriges snabbast sjunkande skatt

Folkviljan vill att Orust kommun aktivt profilerar sig som en attraktiv plats att flytta till. Kommunen bör arbeta för samt marknadsföra sig som ett område med låg skatt, där hela Orust får leva och att det är enkelt och kostnadseffektivt att bygga och bosätta sig i en naturskön och trygg landsbygdsmiljö, med närhet till skolor av högsta kvalitet.

Budgetförändringar jämfört med kommunstyrelsens budgetförslag

Nedanstående förändringar utgår från budgetram 2024 och gäller från 2025 om inget annat anges.

- Budgeten bygger på sänkt skatt med 25 öre jämfört med 2024 vilket innebär en skattesats på 22,21 kr. Från 2026 föreslås skatten sänkas med ytterligare 46 öre till 21,75 kr och från 2027 med ytterligare 20 öre till 21,55 kr. Utvecklingen av de ekonomiska förutsättningarna, såväl en positiv som negativ utveckling, kan innebära att skattesatsen behöver omprövas senare.
- Sektor ledning och verksamhetsstöd får, utöver det som finns i kommunstyrelsens förslag, 0,1 mnkr per år till ett beredningsstöd för upphandlingsenheten. Utökningen motsvara ca en halv dag per månad för fyra personer.
- Sektor lärande får, utöver det som finns i kommunstyrelsens förslag, 0,5 mnkr per år för ökade kostnader för ekologiska livsmedel i skolan, 1,0 mnkr förstärkning av skoltrafiken, 0,3 mnkr till

kulturskolan, 0,5 mnkr till västkustseglingar samt 3,0 mnkr för ökad lärartäthet vilket ska möjliggöra en ökad andel elever med gymnasiebehörighet.

- Sektor samhällsutveckling får, utöver det som finns i kommunstyrelsens förslag, ett utökat anslag till investeringsbidrag för föreningar på 0,8 mnkr per år. Från 2026 och framåt tillförs 0,5 mnkr till vägföreningar för att de ska ha möjlighet att pynta och göra fint. Parkenhetens anslag minskar 2,0 mnkr för 2025 och ytterligare 1,5 mnkr för 2026.
- Kostnader för konsulter ska minska med 6,0 mnkr per år från 2025. Budgetminskningen ska fördelas på alla kommunens verksamheter. För att stärka den interna kompetensen som krävs när konsulter upphör tillförs 1,5 mnkr årligen som fördelas där behov uppstår.
- För 2025 avsätts 0,3 mnkr till kommunstyrelsens förfogande. Från 2026 utökas beloppet till 1,3 mnkr per år.

Investeringar och nyupplåning

Investeringsnivån motsvarar samma nivåer som i kommunstyrelsens förslag men de lägre resultatnivåerna ger högre nyupplåning under planperioden än i kommunstyrelsens förslag. Nyupplåningen ökar till 234 mnkr för alla tre åren, vilket är 46 mnkr mer än i kommunstyrelsens förslag.

Årets resultat och finansiella mål

Resultatet budgeteras på en lägre nivå än i kommunstyrelsens förslag för alla år i planperioden. För 2025 budgeteras ett resultat på 26 mnkr, 2026 27 mnkr och 2027 26 mnkr. Årets resultat som andel av skatt och generella statsbidrag är på en lägre nivå än kommunstyrelsens förslag, för 2025 2,2 %, för 2026 2,3 % och för 2027 2,1 %.

Driftsbudget

Driftsbudget Mnkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Politisk verksamhet	-14,6	-14,1	-14,8	-13,9
Sektor ledning och verksamhetsstöd	-80,4	-84,2	-84,2	-84,2
Sektor lärande	-439,5	-446,2	-443,0	-440,4
Sektor omsorg	-461,5	-463,7	-467,0	-469,4
Sektor samhällsutveckling	-86,8	-85,3	-84,3	-84,3
Affärsdrivande Vatten och avlopp	0,0	0,0	0,0	0,0
Affärsdrivande Avfallsverksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0
Ofördelad budget (lön, pris, kap, hyra, lokalv, kost)	-22,9	-61,5	-102,1	-142,5
Utökade ramar - ökad internränta				-5,0
Summa nämndsverksamhet	-1 105,7	-1 155,1	-1 195,5	-1 239,8
Kommunstyrelsens förfogande		-0,3	-1,3	-1,3
Pensionskostn/skuldförändr. avseende semesterlön/arbetsgivaravgifter	-19,8	-0,3	5,1	4,1
Försäljning fastigheter, mark	5,0	2,0	0,0	0,0
Avgår interna poster	30,2	32,4	40,5	46,5
Verksamhetens nettokostnad	-1 090,3	-1 121,2	-1 151,5	-1 190,5
Skatteintäkter	902,1	921,0	933,6	957,5
Generella statsbidrag	222,4	256,1	274,6	290,6
Finansiella intäkter	1,8	7,1	2,9	3,2
Finansiella kostnader	-32,7	-36,3	-32,6	-35,2
Avgår interna finansiella intäkter		-4,3		
Avgår interna finansiella kostnader		3,3		
Resultat	3,3	25,7	27,3	25,6

Ramförändringar mellan åren

Ramförändringar mnkr	År 2025	År 2026	År 2027
Politisk verksamhet			
Ingående budget	14,9	14,1	14,8
Budget 2023-2025 återföring budget EU-val 2024	-0,4		
Budget 2024-2026 återföring budget EU-val 2024	-0,4		
Budget 2024-2026 allmänt val 2026		0,75	-0,75
Budget 2025-2027 nytt avtal överförmyndarverksamhet			-0,14
Ny budgetram	14,1	14,8	13,9
Sektor ledning och verksamhetsstöd			
Ingående budget	81,3	84,2	84,2
Budget 2023-2025 finansiering kontaktcenter	-0,32		
Budget 2023-2025 återläggning översiktsplan	-0,25		
Budget 2024-2026 brottsförebyggande arbete	0,3		
Budget 2024-2026 IT-säkerhet, brandvägg	0,4		
Budget 2025-2027 turismverksamhet	1,6		
Budget 2025-2027 fritidskort ungdomar	0,2		
Budget 2025-2027 seniorkort +70 år	0,22		
Budget 2025-2027 investeringsbidrag föreningar allmännyttig verksamhet och badplatser	0,6		
Budget 2025-2027 beredningsstöd upphandlingsenheten	0,1		
Ny budgetram	84,2	84,2	84,2
Sektor lärande			
Ingående budget	439,1	446,2	443,0
Volymförändring övergripande resursfördelningsmodell	-1,7	-2,2	-2,6
Budget 2023-2025 finansiering kontaktcenter	-0,14		
Budget 2023-2025 färre elever anpassad gymnasieskola	-0,6		
Budget 2024-2026 egen finansiering resursskola	-1,0	-1,0	
Budget 2025-2027 ökad personaltäthet förskola	1,9		
Budget 2025-2027 kostnadsökning köpta gymnasieplatser	3,3		
Budget 2025-2027 ekologiska livsmedel skolan	0,5		
Budget 2025-2027 förstärkning skoltrafiken	1,0		
Budget 2025-2027 kulturskolan	0,3		
Budget 2025-2027 västkustseglingar	0,5		
Budget 2025-2027 ökad lärartäthet	3,0		
Ny budgetram	446,2	443,0	440,4
Sektor omsorg			
Ingående budget	462,1	463,7	467,0
Volymförändring övergripande resursfördelningsmodell	2,0	3,3	2,4
Budget 2023-2025 finansiering kontaktcenter	-0,14		
Budget 2023-2025 ekonomiskt bistånd	0,5		
Budget 2024-2026 löneavtal sjuksköterskor	-0,5		
Budget 2024-2026 samverkande sjukvård regionens bidrag	-0,7		
Budget 2024-2026 digital verksamhetsutveckling	0,5		
Ny budgetram	463,7	467,0	469,4
Sektor samhällsutveckling			
Ingående budget	86,3	85,3	85,8

Budget 2023-2025 finansiering kontaktcenter	-0,4		
Budget 2023-2025 minskad budget byggenheten	-0,6		
Budget 2023-2025 investeringsbidrag föreningar	1,1		
Budget 2025-2027 ledningscentral och SOS, räddningstjänst	0,4		
Budget 2025-2027 ökad bemanning fritidsgårdsverksamhet	0,6		
Budget 2025-2027 flytt del av investeringsbidrag föreningar till sektor ledning och verksamhetsstöd	-0,6		
Budget 2025-2027 ändring av gamla detaljplaner	0,5		
Budget 2025-2027 parkenheten minskat anslag	-2,0	-1,5	
Budget 2025-2027 vägföreningar		0,5	
Ny budgettram	85,3	84,3	84,3